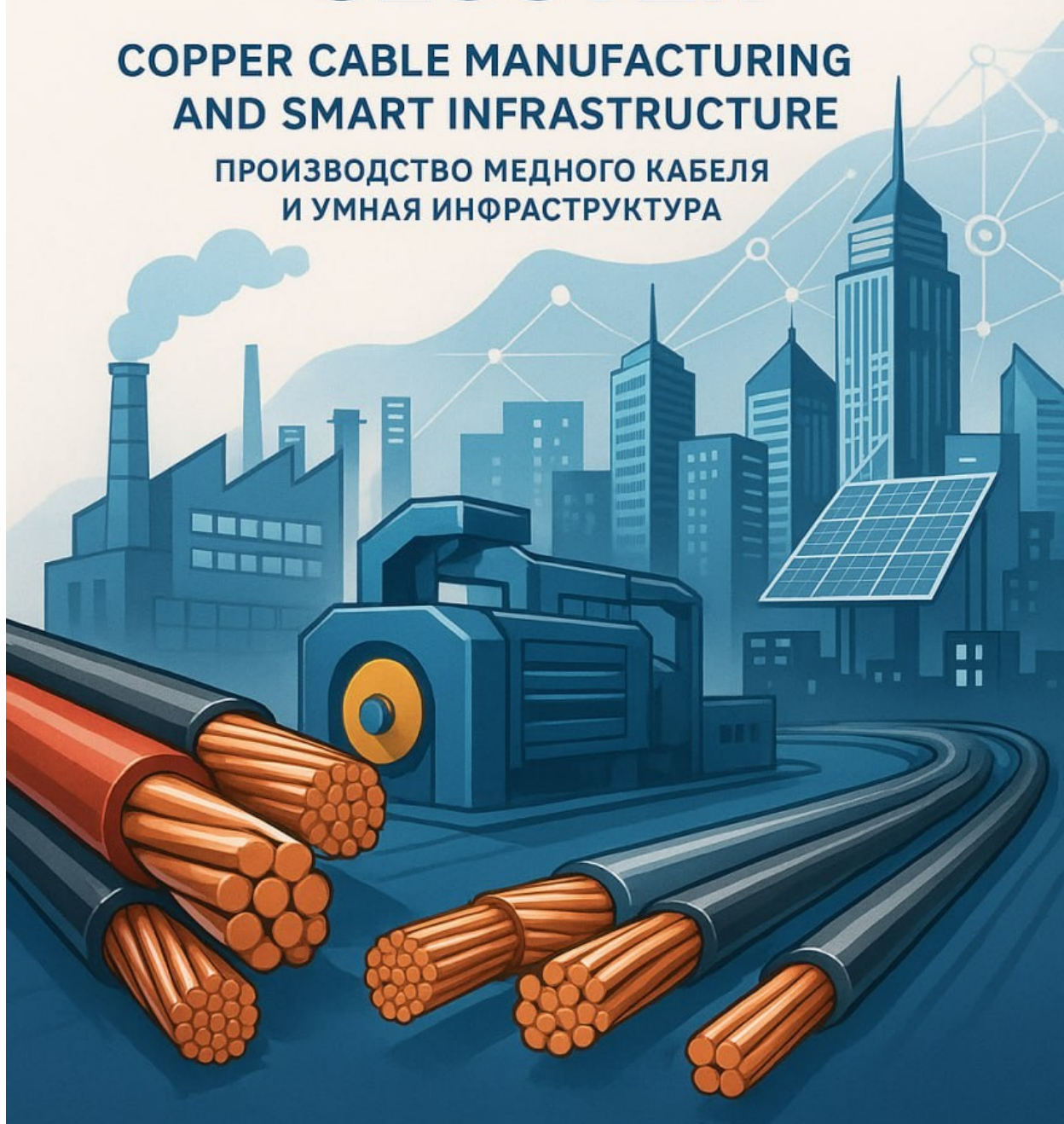

BUSINESS PLAN

UZCABLE INNOVATION CLUSTER

**COPPER CABLE MANUFACTURING
AND SMART INFRASTRUCTURE**

**ПРОИЗВОДСТВО МЕДНОГО КАБЕЛЯ
И УМНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА**

Лойиҳа: “UZCABLE INNOVATION CLUSTER”

Инвестициявий лойиҳанинг бизнес-режаси

Саноат ва энергетика соҳаси учун мўлжалланган мисни чуқур қайта ишлаш ҳамда кабель-сим маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича инновацион кластерни ташкил этиш лойиҳаси.

Лойиҳанинг мақсади:

Ички ва ташқи бозорларга йўналтирилган, юқори қўшимча қийматга эга миллий кабель маҳсулотлари ишлаб чиқаришни шакллантириш.

Соҳаси:

Электротехника саноати / мисни қайта ишлаш.

Лойиҳани жойлаштириш учун тавсия этилган ҳудуд:

“Навоий” эркин иқтисодий зонаси, Ўзбекистон Республикаси (альтернатив майдонлар: “Ангрен”, “Жиззах” ЭИЗ).

Бизнес-ғоя ташаббускори:

“ЎЗБЕКЭКСПЕРТИЗА” АЖ

(Лойиҳа офислари фаолиятини ташкиллаштириш бўлими).

I-БОБ. ЛОЙИХАНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ (Давлат сиёсати контекстида)

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида 2025 йил 9 октябрь куни “Электротехника саноатини янада ривожлантириш ва экспорт салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари бўйича бўлиб ўтган тақдимот” ижроси доирасида қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш мақсадида, мисни чуқур қайта ишлаш ва юқори қўшимча қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришни рағбатлантиришга қаратилган миллий ташаббус — **“Мис лойиҳаси”** амалга оширилмоқда. Ушбу ташаббуснинг асосий мақсади — хомашё экспортидан саноат қайта ишловига ва тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришга босқичма-босқич ўтишни таъминлашдан иборат.

Мазкур дастур доирасида **“UZCABLE INNOVATION CLUSTER”** хусусий саноат лойиҳасини амалга ошириш таклиф этилмоқда. Лойиҳа саноат, энергетика ва қурилиш соҳалари учун замонавий мис куч кабеллари ва монтаж симларини ишлаб чиқаришни ташкил этишга йўналтирилган.

Президент топшириғи ҳамда Савдо-саноат палатаси раиси **Даврон Вахобов** томонидан билдирилган позицияга мувофиқ, Ўзбекистонда **мис симга (ТН ВЭД коди 7408)** экспорт божи жорий этилди. Ушбу чора ички қайта ишлашни ривожлантириш ва тайёр кабель маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолиятини рағбатлантиришга қаратилган.

Қўшимча равишда, **“Олмалик кон-металлургия комбинати”** акциядорлик жамиятидан мис харид қилишда 4 фоизли имтиёзлар муддати уч йилга узайтирилди. Шу билан бирга, товар-хомашё биржаси орқали мис сотиб олувчи корхоналарни қўллаб-қувватлаш мақсадида **100 миллион АҚШ доллари миқдоридаги махсус жамғарма** ташкил этилди.

Ушбу чора-тадбирлар маҳаллий ишлаб чиқарувчилар рақобатбардошлигини ошириш учун қулай шарт-шароит яратиб, янги саноат йўналишларининг жадал ривожланишига туртки бермоқда.

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳасининг амалга оширилиши юқори рентабелли ва экспорт салоҳиятига эга маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаб, ички бозорда маҳаллий маҳсулот улушини оширади ҳамда Ўзбекистоннинг минтақавий кабель-сим бозоридаги мавқеини мустаҳкамлайди.

● **Лойиҳанинг асосий маҳсулоти:** мис куч ва монтаж кабеллари

Маҳсулотнинг асосий афзалликлари

Критерий	Асослантириш
Ички талаб	Қурилиш, саноат ва энергетика соҳаларининг жадал ривожланиши мис кабелларига барқарор талабни шакллантирмоқда.
Худудий экспорт	Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркменистон кабел маҳсулотларини асосан РФ ва Хитойдан импорт қилади; Ўзбекистон ушбу бозорнинг 20–25% қисмигача бўлган улушни эгаллаши мумкин.

Критерий	Асослантириш
Юқори рентабеллик	Таннарх 1 тонна учун 7 800–9 800 АҚШ доллари, ўртача сотув нархи эса 17 000–19 000 АҚШ доллари.
Технологиялар мавжудлиги	Экструзия ва изоляция линиялари компакт бўлиб, қуйиш жараёнларини талаб қилмайди.
Импорт ўрнини босиш	Ўзбекистон ички бозоридаги кабель маҳсулотларининг 70% дан ортиғи импорт ҳиссасига тўғри келади.
Тез қопланиш	Қуввати йилига 600 тонна ва рентабеллиги 45% бўлган ҳолда лойиҳа 2,5–3 йил ичида ўзини қоплайди.

Маҳсулот ассортименти

- Куч кабеллари (ВВГ, ВВГнг, NYM);
- Маиший ва эгилувчан симлар (ПВС, КГ);
- Қуёш энергияси тизимлари учун кабеллар (PV Cable);
- Саноат ва маиший техника учун монтаж ва улаш симлари.

Лойиҳанинг асосий техника-иқтисодий кўрсаткичлари

Кўрсаткич	Қиймати	Изоҳ
CAPEX (инвестициялар)	1,8 – 2,2 млн АҚШ доллари	Қурилиш, экструзия линиялари, синов лабораторияси
Ишлаб чиқариш қуввати	600 тонна кабель / йил	Барча турлар бўйича умумий ҳажм
Ишлаб чиқариладиган маҳсулот турлари	ВВГ, ВВГнг, ПВС, КГ, NYM, PV Cable ва ўхшаш турлар	Мис куч, маиший ва қуёш кабеллари
Ишлаб чиқариш тузилмаси	60 % — куч кабеллари; 25 % — монтаж симлари; 15 % — махсус кабеллар (PV, гибрид)	Биринчи босқичда
Таннарх (маҳсулот турлари бўйича)	7 800 – 9 800 АҚШ доллари / тонна	Ўртача вазнланган таннарх $\approx$ 8 900 АҚШ доллари / тонна
Ўртача сотув нархи	17 000 – 19 000 АҚШ доллари / тонна	Ички ва ташқи бозорлар учун
Йиллик сотув ҳажми	$\approx$ 10,5 млн АҚШ доллари	Қувватнинг 95 %дан фойдаланилганда
Йиллик ялпи фойда	$\approx$ 5,4 млн АҚШ доллари	Солиқ тўлашдан олдин
Соф рентабеллик	42 – 48 %	Эксплуатациянинг 3-йили натижалари бўйича
Инвестицияларни қоплаш муддати	2,5 – 3 йил	Ўртача ҳисобланган модель бўйича
Яратилган иш ўринлари сони	80 – 100 киши	Ишлаб чиқариш, муҳандислик ва ёрдамчи ходимлар

Ассортиментни тушуниш учун маълумотнома:

ВВГ, ВВГнг, ПВС, КГ, NYM ва PV — бу турли материаллар, тузилиши ва қўлланиш соҳаси билан фарқланувчи электр кабеллари ва сим турларидир:

- **ВВГ** — ПВХ изоляцияли куч кабелли;
- **ВВГнг** — ёнғин тарқатмайдиган (нг) модификацияси;
- **ПВС** — маиший жиҳозлар учун мўлжалланган эгиловчан сим;
- **КГ** — ҳаракатланувчи уланишлар учун эгиловчан кабель;
- **NYM** — ёнғинга чидамлилиги оширилган немис стандартидаги ВВГ тури;
- **PV** — қуёш тизимлари учун ПВХ изоляцияли мис кабелли.

Лойиҳа учун оптимал жойлашув:

- **“Навоий” ЭИЗ** — саноат инфратузилмаси, логистика ва энергетика имкониятлари мавжуд;
- **“Ангрен” ЭИЗ** — ОКМКга яқинлиги ва қулай транспорт чорраҳаси;
- **“Жиззах” ЭИЗ** — Қозоғистон ва Тожикистонга экспорт учун географик устунлик.

Сотиш йўналишлари

Йўналиш	Асосий мижозлар
Ички йўналиш	UZENERGO, Artel, Enter Steel, қурилиш компаниялари, қуёш электростанциялари
Экспорт йўналиши	QazTrade (Қозоғистон), KyrgyzEnergo, TajikPower, БАА ва Туркиядаги дистрибьюторлар

Лойиҳанинг аҳамияти

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” — мисни чуқур қайта ишлаб, тайёр саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришга қаратилган флагман ташаббусдир. Лойиҳа Ўзбекистоннинг хомашё экспортидан юқори қўшимча қийматга эга, миллий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ва уларни ташқи йўналишларда илгари суришга амалий ўтишини намоён этади.

II-БОБ. ТАҲЛИЛИЙ АСОС ВА СОҲАВИЙ ТУЗИЛМА

2.1. Соҳанинг умумий тавсифи

Ўзбекистондаги кабель ва сим ишлаб чиқариш саноати — мамлакат электротехника тармоғининг асосий йўналишларидан бири бўлиб, ички эҳтиёжларни қондириш ва экспорт салоҳиятини таъминлашда муҳим ўрин тутди. Тармоқда тўлиқ технологик цикл шаклланган — мис ва алюминийни қайта ишлашдан тортиб, тайёр куч, монтаж, назорат, эмалланган ва оптик толали кабеллар ишлаб чиқаришгача бўлган жараёни қамраб олади. Соҳанинг маҳсулотлари энергетика, қурилиш, транспорт, телекоммуникация ва саноат тармоқларига хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида 2025 йил 9 октябрь куни “Электротехника саноатини янада ривожлантириш ва экспорт салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари бўйича бўлиб ўтган тақдимот” мис сим экспортига бож жорий этиш ва қайта ишловчиларни молиявий рағбатлантириш бўйича соҳанинг жадал ривожланишига кучли туртки берди.

Қўллаб-қувватлаш чоралари қуйидагиларни ўз ичига олади:

- “Олмалик кон-металлургия комбинати” АЖдан мис харид қилишда 4% имтиёз муддатини узайтириш;
- Биржа орқали мис сотиб олиш учун **100 млн АҚШ доллари миқдоридаги жамғарма** ташкил этиш;
- Саноат зоналари ва эркин иқтисодий ҳудудларни ривожлантириш;
- Замонавий изоляция технологияларини (**FRLS, FRHF**) жорий этиш.

2.2. Асосий ишлаб чиқариш корхоналари (таҳлилий йўналишлар учун маълумот)

№	Корхона номи	Фаолият йўналиши	Хусусиятлари
1	Techno Cable Group	Куч, зирҳланган ва монтаж кабеллари ишлаб чиқариш, FRLS/FRHF турлари	Замонавий экструзия линиялари, IEC/ISO сертификатлари мавжуд
2	AslCab	Куч ва назорат кабеллари, МДХ мамлакатларига экспорт	Экспорт йўналишидаги етакчи корхоналардан бири
3	Artikul Kabel	Куч, эмалланган ва бошқарув кабеллари	Қурилиш ва энергетика учун кенг турдаги маҳсулот ассортименти
4	Osiyo Kabel	Эмаль симлар, куч ва маиший кабеллар, электризация материаллари	Эмаль сим ишлаб чиқариш бўйича энг йирик корхона
5	Expert-Kabel	Нефть-газ ва транспорт соҳалари учун кабеллар	Саноат сегментига ихтисослашган ишлаб чиқарувчи
6	Forcom	Оптик толали ва тузилган кабель тизимлари (UTP, FTP, LAN)	Телекоммуникация соҳаси учун инновацион ишлаб чиқарувчи

Ушбу корхоналар соҳанинг етилиш даражасини акс эттирувчи таҳлилий кўрсаткичлар ҳисобланади. **“UZCABLE INNOVATION CLUSTER”** лойиҳаси эса шерикликсиз, мустақил асосда амалга оширилади ва соҳада янги технологик йўналишни шакллантиради.

2.3. Соҳанинг ривожланиш тенденциялари

1. Ассортиментни диверсификация қилиш — куч кабелларидан рақамли ва гибрид тизимларга ўтиш.
2. Инновацион материаллардан фойдаланиш (XLPE, галогенсиз компаундлар, FRLS).
3. Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Афғонистон ва БААга экспорт ҳажмининг ўсиши.
4. Изоляция ва конструкция материалларини маҳаллий ишлаб чиқариш орқали импорт ўрнини босиш.
5. Телекоммуникация ва Smart-тизимларга бўлган талабнинг ортиши.
6. Қуёш энергетикаси учун кабелларга эҳтиёжнинг кўпайиши.

2.4. Давлат қўллаб-қувватлаши ва тармоқ конъюнктураси

Сиёсат йўналиши	Мазмуни	Самараси
Мисни чуқур қайта ишлаш	Сим экспортига бож жорий этиш (ТН ВЭД 7408)	Ишлаб чиқаришни локаллаштириш
Молиявий қўллаб-қувватлаш	Мис сотиб олиш учун 100 млн АҚШ доллари миқдоридаги жамғарма	Хомашёнинг мавжудлигини ошириш
4% солиқ имтиёзи	ОКМКдан харидда чегирма қўллаш	Таннархни пасайтириш
Эркин иқтисодий ҳудудларни ривожлантириш	Навоий, Ангрен, Жиззах, Буюк Ипак Йўли ЭИЗ	Саноат кластерларини шакллантириш
Инновациялар	Технологик корхоналарни қўллаб-қувватлаш	Экспорт салоҳиятини ошириш

2.5. Лойиҳанинг позициялаштирилиши

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” — янги авлодга мансуб мустақил ишлаб чиқариш мажмуаси бўлиб, қуйидаги йўналишларга қаратилган:

- мис катанкасини чуқур қайта ишлаш;
- янги авлод мис куч ва гибрид кабелларини ишлаб чиқариш;
- энергетика, қурилиш ва рақамли коммуникацияларни бирлаштирувчи **Smart Infrastructure** сегментини яратиш.

Лойиҳа локаллаштириш, инновациялар ва экспортга асосланган соҳанинг тўртинчи технологик босқичини ифодалайди.

2.6. SWOT-таҳлил

Фактор	Мазмуни
Кучли томонлар	Давлат қўллаб-қувватлаши, хомашё базаси (ОКМК), ривожланган саноат инфратузилмаси.
Бўш томонлар	Изоляция материаллари бўйича импортга боғлиқлик.
Имкониятлар	Smart-инфратузилма ва гибрид кабелларга талабнинг ўсиши, экспорт салоҳиятининг кенгайиши.
Хавф-хатарлар	Мис нархларининг ўзгарувчанлиги, Хитой ва Россия ишлаб чиқарувчилари билан рақобат.

Хулоса

Ўзбекистондаги кабель ва сим ишлаб чиқариш тармоғи барқарор ўсиш ва юқори етишганлик даражасини намоён этмоқда. Давлатнинг мисни қайта ишлаш ва янги ишлаб чиқариш қувватларини қўллаб-қувватлашга қаратилган сиёсати “UZCABLE INNOVATION

CLUSTER” каби янги авлод саноат корхоналарининг пайдо бўлиши учун қулай шароит яратмоқда. Бу эса мамлакатнинг технологик мустақиллиги ва экспорт салоҳиятининг ўсишига хизмат қилади.

III-БОБ. “UZCABLE INNOVATION CLUSTER” ЛОЙИҲАСИ БЎЙИЧА ТАЙЁР МАҲСУЛОТНИ СОТИШ БЎЙИЧА МАҚСАД, ВАЗИФАЛАР, МИССИЯ ВА СТРАТЕГИЯ”

3.1. Лойиҳанинг мақсади

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳасининг асосий мақсади — мисни чуқур қайта ишлаш ва янги авлод кабель-сим маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича замонавий, юқори технологияли корхонани ташкил этишдир. Лойиҳа ички талабни тўлиқ қондириш ҳамда Марказий Осиё ва Яқин Шарқ мамлакатларига барқарор экспортни таъминлашга қаратилган.

Лойиҳа қуйидаги йўналишларни ўз ичига олади:

- мустақил миллий ишлаб чиқариш базасини шакллантириш;
- экспорт таркибида юқори қўшимча қийматга эга маҳсулот улушини ошириш;
- мис ва гибрид (мис + оптик тола) кабеллар сегментида инновацион ечимларни жорий этиш;
- барқарор иш ўринларини яратиш ва мамлакат ичида саноат кооперациясини ривожлантириш.

3.2. Лойиҳанинг асосий вазифалари

№	Вазифа	Кутилган натижа
1	Мис куч ва монтаж кабелларини саноат миқёсида ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш	Йиллик қувват — 600 тонна, юқори маржиналли маҳсулот ишлаб чиқариш
2	Замонавий экструзия ва изоляция технологияларини (FRLS, FRHF, XLPE) жорий этиш	Кабель маҳсулотларининг сифати ва ёнғинга чидамлилигини ошириш
3	Smart-инфратузилма учун гибрид ечимлар (мис + оптик тола) ишлаб чиқиш	Ички ва ташқи йўналишларда янги бозор сегментини яратиш
4	Компонентлар ва материаллар (изоляция, компаундлар, ўров) бўйича импорт ўрнини босиш	Таннархни пасайтириш ва валюта хатарларини камайтириш
5	Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва БААга экспорт йўналишларини шакллантириш	Экспорт тушумларини ва валютавий кримни ошириш
6	Кластер ҳузурида муҳандислик-техника марказини ташкил этиш	Кадрлар тайёрлаш, ISO сифат менежменти тизимларини жорий этиш
7	Ишлаб чиқаришнинг экологик барқарорлигини таъминлаш	Мисдан оқилона фойдаланиш ва чиқиндиларни қайта ишлаш

3.3. Лойиҳанинг миссияси

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳасининг миссияси — Ўзбекистонда янги саноат тўлкинининг локомотивига айланиш, яъни хомашё экспортидан мисни тўлиқ технологик цикл асосида қайта ишлаш ва халқаро сифат ҳамда хавфсизлик стандартларига мос маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтишни таъминлашдир.

Лойиҳа саноатни модернизация қилиш, инновацион ривожланиш ва экспортга йўналтирилган ишлаб чиқариш вазифаларини бирлаштириб, кабель-сим ишлаб чиқариш соҳасида миллий компетенциялар марказини шакллантиради.

3.4. Ижтимоий-иқтисодий самара

Йўналиш	Кўрсаткич	Самара
Иш ўринлари яратиш	80–100 доимий иш ўрни	Худуднинг меҳнат салоҳиятини ривожлантириш
Импорт ўрнини босиш	йилига 20 млн АҚШ долларигача	Кабель маҳсулотларига боғлиқликни камайтириш
Экспорт ҳажмини ошириш	йилига 4–5 млн АҚШ dollari	Миллий иқтисодиётга валютавий тушумларни кўпайтириш
Технологик база	FRLS/FRHF, оптик толали технологиялар	Саноат хавфсизлиги ва инновациялар даражасини ошириш
Ишлаб чиқаришни локаллаштириш	70% дан ортиқ маҳаллий компонентлар	Миллий саноат салоҳиятини мустаҳкамлаш
Инфратузилмавий ҳисса	Энергетика ва қурилиш лойиҳаларини таъминлаш	Инфратузилмани ривожлантириш самарадорлигини ошириш

3.5. Стратегик позициялаштириш

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси миллий электротехника саноатининг ривожланишида янги йўналишни шакллантиради ва қуйидаги устуворликларни уйғунлаштиради:

- технологик инновационлик (гибрид кабелларга ўтиш);
- иқтисодий барқарорлик (ўртача рентабеллик 40% дан ортиқ);
- экспортга йўналтирилганлик (Марказий Осиё ва Яқин Шарқ мамлакатлари).

Лойиҳанинг амалга оширилиши Ўзбекистонни мис ва гибрид кабеллар ишлаб чиқариш бўйича минтақавий марказга айлантиради ҳамда миллий энергетика, саноат ва рақамли инфратузилмани маҳаллий ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан таъминлайди.

3.6. Коммуникация ва бренд стратегияси

UZCABLE INNOVATION CLUSTER бренди — Ўзбекистон Республикасида сифатли кабель-сим маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва технологик ишончлилиқнинг миллий рамзи

сифатида шакллантирилади. Бренднинг миссияси — бир кластер доирасида ишлаб чиқариш, инновациялар ва Марказий Осиё ҳамда Яқин Шарқ давлатларида экспорт иштирокини бирлаштиришдан иборат.

Бренд стратегиясининг асосий йўналишлари

Йўналиш	Мазмун
1. Бренд идентификациясини шакллантириш	Корпоратив услуб элементларини (логотип, ранг палитраси, шиор — “ <i>Power of Uzbek Copper</i> ”) ишлаб чиқиш ва UZCABLE савдо белгисини рўйхатдан ўтказиш.
2. Рақамли майдонда иштирок	Кўп тилли веб-портал яратиш: CRM тизими, маҳсулот каталоглари ва B2B шартномалар платформаси билан интеграцияланган ҳолда.
3. PR ва ташқи коммуникациялар	Миллий ва халқаро кўргазмаларда мунтазам иштирок этиш (<i>UzBuild, Power Uzbekistan, Energy Expo Astana</i>), соҳавий OAB ва ахборот порталларида мақолалар жойлаштириш.
4. Сертификатлаш ва ишончни мустаҳкамлаш	ISO 9001, ISO 14001 ва IEC сертификатларини олиш орқали экспорт шериклари ва банклар ишончини ошириш.
5. Корпоратив ижтимоий масъулият (CSR)	Энергия тежамкорлиги, экологик ўров материаллари ва кабель соҳасидаги касбий таълимни қўллаб-қувватлаш ташаббусларини амалга ошириш.
6. Ҳамкорлик экотизимини яратиш	Тошкент, Самарқанд, Навоий шаҳарларида ҳамда Қозоғистон ва Қирғизистонда расмий ҳамкорлар орқали дистрибьюторлик тармоғини шакллантириш.

Бренд стратегиясининг самарадорлик кўрсаткичлари (KPI)

Кўрсаткич	3-йилдаги мақсадли қиймат
Бренднинг ички йўналишдаги танилиш даражаси	≥ 85% (B2B сегментидаги мақсадли аудитория орасида)
Экспорт савдолари улуши	≥ 35% умумий сотув ҳажмидан
Марказий Осиёдаги дистрибьюторлар сони	≥ 10 та расмий ҳамкор
Халқаро кўргазмаларда иштирок этиш	≥ 5 та йиллик иштирок
Мижозлар ишончи даражаси (сўров натижалари бўйича)	≥ 90% қониқиш даражаси

 Хулоса

UZCABLE INNOVATION CLUSTERнинг коммуникация ва бренд стратегияси — жаҳон даражасидаги кабель маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи ўзбек брендининг барқарор имижини шакллантириш ҳамда уни Марказий Осиё ва Яқин Шарқ давлатларидаги экспорт йўналишларида мустаҳкам иштирокини таъминлашга қаратилган.

IV-БОБ. МАҲСУЛОТ ТАВСИФИ ВА ТЕХНОЛОГИК ЖАРАЁН

4.1. Ассортимент ва ишлаб чиқариладиган маҳсулот турлари

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси доирасида халқаро IEC, ГОСТ ва ISO стандартларига жавоб берадиган саноат ва маиший мўлжалдаги мис кабел ва симлар ишлаб чиқарилиши назарда тутилган.

Ассортимент ички ва экспорт йўналишларидаги талаб таҳлили асосида, шунингдек энергетика қурилиши ва рақамли инфратузилма ривожланиш тенденцияларини ҳисобга олган ҳолда шакллантирилган.

Ишлаб чиқариш турлари 12–15 та типоразмергача кенгайтирилиши мумкин, жумладан алюминий ўзақли ва зирҳланган қопламали вариантлар ҳам мавжуд бўлади.

№	Маҳсулот номи	Қўлланилиш соҳаси	Асосий техник хусусиятлар
1	ВВГ / ВВГнг кабелли	1 кВ гача бўлган электр энергиясини узатиш учун куч кабелли	Мис ўзак, ПВХ изоляция, ПВХ/нг қоплама; ёнғин тарқатмайди
2	ПВС сим	Эгилувчан уланиш симлари	Маиший ва саноат жиҳозларини улаш учун; кўп жилкали мис ўзак
3	КГ кабелли	Эгилувчан шлангли кабель	Ҳаракатланувчи ускуналар, пайвандлаш аппаратлари ва саноат жиҳозлари учун
4	NYM кабелли	Европа стандартидаги куч кабелли	Мис ўзак, кўп қатламли изоляция, ёнғинга чидамли конструкция
5	PV Cable	Қуёш электростанциялари учун кабель	Икки жилкали мис ўзак, термобарқарор XLPE изоляция, УФ нурга чидамли
6	Smart Cable (ихтиёрий)	Гибрид кабель (мис + оптик тола)	“Ақлли” тармоқлар, видеокузатув ва бошқарув тизимлари учун

4.2. Техник стандартлар ва сифатга қўйиладиган талаблар

Параметр	Норматив стандарт	Қўлланиладиган назорат тизими
Жилаларнинг электр қаршилиги	IEC 60228 / ГОСТ 22483	Юқори аниқликдаги омметр орқали лаборатория ўлчовлари
Изоляцияни синовдан ўтказиш	IEC 60502 / ГОСТ 1516.3	3,5–5 кВ кучайтирилган кучланишда синов ўтказиш
Ёнғин хавфсизлиги	IEC 60332 / ГОСТ Р 53315	Ёниш тарқалмаслиги ва тутун чиқариш даражасини текшириш синов
Иқлимий барқарорлик	IEC 60068	–40°C / +70°C ҳароратдаги синовлар
Маркировка ва ўров	ISO 780 / ГОСТ 18697	Автоматлаштирилган маркировка, бухта ва катушкаларда ўров

Параметр	Норматив стандарт	Қўлланиладиган назорат тизими
Сифат менежменти тизими	ISO 9001 / ISO 14001	Ишга тушириш босқичида жорий этилади

4.3. Ишлаб чиқариш жараёни

Кабель-сим маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологик цикли 6 та асосий босқичдан иборат бўлиб, замкнут оқимли линия принципи асосида ташкил этилади:

Босқич	Тавсиф	Асосий ускуна
1. Мис катанкасини чизиш жараёни	Диаметри Ø8 мм бўлган мис катанкасини Ø1,5–3 мм симга айлантириш	Волочить станок (ишлаб чиқариш қуввати 600 кг/соат)
2. Симни тавланиш қилиш	Миснинг пластиклиги ва электр ўтказувчанлигини ошириш	Азот муҳитида ишловчи отжиг печи
3. Жилларни тортиш ва бураш (скручивание)	2–5 жилали кўп жилкали симларни шакллантириш	Кўш айланишли бураш машинаси
4. Изоляция қопламасини қўллаш	ПВХ, XLPE ёки FRLS-компанундлар билан экструзия жараёни	Экструзия линияси (80–100 кг/соат), совитиш ваннаси, талькловчи агрегат
5. Ташқи қоплама ва маркировка	Ташқи изоляцияни қоплаш, маркировка босиш ва дефект назорати	Автоматлаштирилган экструзия линияси
6. Ўраш ва ўров	Бухта ва катушкаларга намотка қилиш, маркировка ва ўров	Намотиш ускуналари, термоқисқарувчи ўров аппарати

Қўшимча равишда, сифат назорати лабораторияси қуйидаги жиҳозлар билан таъминланади:

- изоляция тестери, омметр ва мегомметрлар;
- ёнғинга чидамликни синаш ускунаси;
- изоляция қалинлигини ўлчовчи микрометр ва қалинлик ўлчагичлари;
- геометрия ва маркировка назорати учун автомат тизим.

4.4. Лойиҳанинг инновацион жиҳатлари

1. **FRLS-технология (Flame Retardant Low Smoke)** — ёнғин тарқатмайдиган ва минимал миқдорда тутун чиқарадиган изоляция ҳамда қоплама тури.
2. **XLPE-изоляция (сшитый полиэтилен)** — юкори хароратга чидамликни таъминлайди, хизмат муддати 25 йилдан ортқ.
3. **Smart-кабельлар (гибрид тизимлар)** — рақамли бошқарув тизимлари учун мис жиллар ва оптик толани уйғунлаштирган ечим.

4. **Энергия сарфини оптималлаштириш** — частота билан бошқариладиган линиялар ва энергия тежайдиган двигателлар қўлланилади.
5. **Тўлиқ маҳаллийлаштирилган цикл** — маҳаллий ПВХ-компаундлар ва ўров материалларидан фойдаланиш.

4.5. Ишлаб чиқариш циклини ташкил этиш

Параметр	Кўрсаткич
Технологик линиялар сони	2 та экструзия линияси + 1 та волочение линияси + 1 та бураш линияси
Иш режими	3 смена × 8 соат, йилига 300 иш куни
Корхона умумий қуввати	Йилига 600 тонна тайёр маҳсулот
Линиянинг ўртача ишлаб чиқариш самарадорлиги	250–300 кг/соат
Автоматлаштириш даражаси	80 % (оператор назорати + сенсорли панеллар)
Ишлаб чиқариш биноси майдони	тахминан 2 000 м²
Энергия истеъмоли	380 В, жами 400–450 кВт/соат
Синов лабораторияси	ISO 9001 ва FRLS/IEC стандартлари бўйича сертификатланган

4.6. Сифат назорати ва сертификатлаш

Корхонада кўп босқичли сифат назорати тизими жорий этилади, у қуйидагиларни ўз ичига олади:

- хомашё (мис, изоляция материаллари) бўйича кириш назорати;
- технологик операциялар давомида назорат (диаметр, изоляция қалинлиги ва маркировка ўлчаш);
- электр, механик ва термик мустаҳкамлик бўйича якуний синовлар;
- ISO 9001, ISO 14001 ва OHSAS 18001 тизимлари бўйича ихтиёрий сертификатлаш;
- ишлаб чиқариш маҳаллийлашувини тасдиқловчи миллий **СТ-1** ва **СТ-UZ** сертификатларини олиш.

V-БОБ. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕЖАСИ ВА КОРХОНА ТУЗИЛМАСИ

5.1. Ишлаб чиқаришнинг умумий концепцияси

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси тўлиқ технологик циклга эга юқори технологияли корхона сифатида амалга оширилади. Ишлаб чиқариш жараёни мис катанкасини қайта ишлаш, экструзия, изоляция қоплаш, йиғиш, сифат назорати ва ўров босқичларини қамраб олади.

Ишлаб чиқариш мажмуаси қуйидагиларни ўз ичига олади:

- 2 та экструзия линияси (асосий турлар — ВВГ/ВВГнг, ПВС, КГ);
- 1 та мис волочение линияси;
- 1 та жил бураш (скрутка) линияси;
- 1 та сифат назорати лабораторияси;
- 1 та ёрдамчи бўлим — ўров ва маркировка участкаси.

5.2. Ишлаб чиқариш бинолари тузилмаси

№	Бино / участка номи	Майдон (м²)	Таъйинланиши
1	Ишлаб чиқариш цехи (асосий жараёнлар)	1 000	Волочение, бураш ва экструзия линиялари
2	Синов лабораторияси	150	Сифат назорати ва сертификатлаш ишлари
3	Хомашё ва мис омбори	300	Катанка ва изоляция материалларини сақлаш
4	Тайёр маҳсулот омбори	250	Бухта, катушка ва ўров маҳсулотларини сақлаш
5	Маъмурий-маиший хоналар	150	Офис, кийим алмаштириш ва маиший хоналар
6	Ўров ва логистика участкаси	150	Намотиш, термоқисқариш ва маркировка ишлари
7	Энергетика блоги ва компрессорхона	50	Электр таъминоти ва ускуналарга хизмат кўрсатиш

Жами: тахминан **2 050 м²**

5.3. Ускуналар ва ишлаб чиқариш линиялари

№	Ускуна номи	Сони	Ишлаб чиқариш қуввати	Изоҳ
1	Мис волочиль станог	1	600 кг/соат	Диаметри Ø8 мм катанкадан Ø1,5–3 мм сим тайёрлаш
2	Отжиг печи	1	400 кг/соат	Миснинг пластиклиги ва электр ўтказувчанлигини ошириш
3	Қўш айланишли бураш машинаси	1	300 кг/соат	Қўп жилкали симларни шакллантириш
4	ПВХ экструзия линияси	2	Ҳар бири 100 кг/соат	Изоляция ва ташқи қопламани қўллаш
5	Намотиш машиналари	2	2 бухта/соат	Кабелни намотка қилиш ва маркировка
6	Совитиш ваннаси ва талькловчи ускуна	2	—	Экструзия линияси таркибий қисмлари
7	Синов ускуналари (омметр, мегомметр, ёнгин тестери)	—	—	Изоляция ва ёнғинга чидамлилик назорати

№	Ускуна номи	Сони	Ишлаб чиқариш қуввати	Изоҳ
8	Автомат маркировка ва кесиш ускунаси	1	—	Кабель қопламасига маълумотларни босиб чиқариш
9	Электр бошқарув шкафи	1	—	Ишлаб чиқариш параметрларини назорат қилиш
10	Компрессор ва совитиш ускунаси	1	—	Ускуналарнинг узлуксиз ишлашини таъминлаш

5.4. Корхона ташкилот тузилмаси

Босқич	Лавозим	Сони	Асосий вазифалар
Раҳбарият	Директор	1	Умумий бошқарув, ташқи алоқалар
	Бош муҳандис	1	Техник назорат, ускуналар ва инновациялар бошқаруви
	Бош бухгалтер	1	Молиявий бошқарув ва ҳисобот юритиш
Ишлаб чиқариш бўлими	Цех бошлиғи	1	Смена ишларини ташкил этиш ва назорат қилиш
	Экструзия линиялари операторлари	6	Экструзия жараёнларини бошқариш
	Волочение станогги операторлари	3	Мис сим тайёрлаш жараёни
	Бураш жараёни операторлари	3	Жилларни шакллантириш
	Электромеханиклар	2	Ускуналарга техник хизмат кўрсатиш
	Сифат назорати лабораторияси лаборантлари	2	Назорат ва сертификатлаш ишлари
	Ўров участкаси ишчилари	4	Намотка, маркировка ва ўров ишлари
Логистика ва таъминот	Харидлар бўйича менежер	1	Мис, компаунд ва сарф материалларини харид қилиш
	Сотув ва логистика бўйича менежер	1	Маҳсулот сотуви, экспорт ва логистика жараёнлари
Маъмурий ходимлар	Офис-менежер	1	Ҳужжат айланмаси ва ички ташкилий ишлар
	Меҳнат муҳофазаси бўйича мутахассис	1	Хавфсизлик ва экология назорати

Жами доимий ходимлар сони: ≈ 27 киши

(уч сменали иш режимида — ўз ичига смена ходимларини олганда **80–90 нафар**гача).

5.5. Лойиҳани амалга ошириш жадвали

Босқич	Бажарилиш муддати	Ишларнинг мазмуни
1. Тайёргарлик босқичи	0–3 ой	Корхонани рўйхатдан ўтказиш, бинога эгалик ёки қурилиш ишлари, инфратузилмани лойиҳалаш
2. Ускуналарни харид қилиш	4–6 ой	Шартномалар тузиш, етказиб бериш ва божхона расмийлаштируви
3. Монтаж ва ишга тушириш ишлари	7–8 ой	Линияларни ўрнатиш, синов ишларини ўтказиш
4. Ходимларни ўқитиш ва сертификатлаш	9-ой	Операторларни тайёрлаш, ISO 9001 ва ST-UZ сертификатларини олиш
5. Серияли ишлаб чиқаришни бошлаш	10–12 ой	Тўлиқ ишлаб чиқариш юкланиши, пилот партияни ишлаб чиқариш
6. Лойиҳавий қувватга чиқиш	13-ой	95–100 % ишлаб чиқариш юкланиши, экспортни бошлаш

5.6. Энергетик эҳтиёжлар ва муҳандислик коммуникациялари

Кўрсаткич	Ўлчов бирлиги	Қиймат
Электр таъминоти	кВт/соат	400–450
Сув таъминоти (совитиш учун)	м³/сутка	5–6
Сиқилган ҳаво (пневмотизим)	МПа	0,6–0,8
Иситиш тизими	—	Электр ёки газ асосидаги, комбинирланган
Вентиляция	—	Мажбурий, филтрловчи тизим
Ёритиш даражаси	люкс	250–300 (ишлаб чиқариш зонаси)

Корхона ЭИЗ саноат тармоқларига уланади. Электр таъминоти — **380 В** подстанция орқали, сув таъминоти ва вентиляция тизимлари — **автоном режимда** амалга оширилади.

5.7. Ишлаб чиқариш қувватлари ва ресурслардан фойдаланиш

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
Ишлаб чиқариш қуввати	Йилига 600 тонна кабель	95 % юкланишда
Линиянинг ўртача ишлаб чиқариш самарадорлиги	250–300 кг/соат	3 смена × 8 соат иш режимида
Мис сарфи	~540 тонна / йил	Асосий хомашё

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
ПВХ-компаунд сарфи	~40 тонна / йил	Изоляция ва ташқи қоплама учун
Ўров материаллари сарфи	~20 тонна / йил	Катушка, бухта ва плёнка учун
Усуналарнинг фойдаланиш коэффициенти (КПД)	85–90 %	Техник хизмат ва тўхташлар ҳисобга олинган
Ишлаб чиқаришдаги йўқотишлар	≤ 2 %	Соҳавий меъёр доирасида

5.8. Корхонанинг технологик инфратузилмаси

Ишлаб чиқариш биноси қуйидаги тизимлар билан жиҳозланади:

- чангни ушлаб қолувчи кондиционерлаш ва вентиляция тизими;
- саноат даражасидаги **LED-турдаги ёритиш тизими** (T8, UFO форматларида);
- ёнғинга қарши ҳимоя тизими (сенсорлар, сигнализация ва ўчириш воситалари);
- рақамли видео кузатув ва киришни назорат қилиш тизими;
- технологик линияларни масофавий мониторинг қилиш учун ички локал тармоқ.

Хулоса бўйича бўлим:

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳасининг ишлаб чиқариш режаси юқори даражада автоматлаштирилган ва хавфсиз инфратузилмани яратишни назарда тутди. Ушбу бўлимнинг амалга оширилиши барқарор ишлаб чиқариш самарадорлигини, маҳсулот сифатининг юқори даражасини ҳамда мавжуд эркин иқтисодий ҳудудлар доирасида ишлаб чиқаришни кенгайтириш имкониятини таъминлайди.

VI-БОБ. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР (ОРЕХ)

«Олмалиқ кон-металлургия комбинати» АЖ (UZEX, 2025 йил октябрь ҳолатига кўра) бўйича мис катанканинг янгиланган нархларини ҳисобга олган ҳолда.)

6.2. Хомашё ва материаллар бўйича харажатлар

Номи	Ўлчов бирлиги	Йиллик ҳажм	Ўртача нарх (АҚШ доллари)	Жами сумма (АҚШ доллари)	Улуш, %
Мис катанка М00к, Ø8 мм (ОКМК)	т	540	10 000	5 400 000	81,5 %
ПВХ-компаунд FRLS / XLPE	т	40	1 500	60 000	0,9 %
Маркировка лентаси, сиёҳ ва изоляция материаллари	кг	—	—	15 000	0,2 %

Номи	Ўлчов бирлиги	Йиллик ҳажм	Ўртача нарх (АҚШ доллари)	Жами сумма (АҚШ доллари)	Улуш, %
Ўров материаллари (плёнка, бухта, катушка)	т	20	1 200	24 000	0,4 %
Бошқа сарф материаллари	—	—	—	30 000	0,5 %
ЖАМИ ХОМ АШЁ ВА МАТЕРИАЛЛАР БЎЙИЧА	—	—	—	≈ 5 529 000 АҚШ доллари / йил	≈ 83 %

Манба:

Маълумотлар “Олмалиқ кон-металлургия комбинати” АЖнинг расмий котировкалари асосида олинган бўлиб, улар Ўзбекистон товар-хомашё биржаси (UZEX)да 2025 йил октябр ойида эълон қилинган. Аниқлаштирилган нархга кўра, **КМО** маркали **Ø8 мм мис катанканинг** сотув нархи — **449 994 157,26 сўм/т**, бу **1 АҚШ доллари = 13 000 сўм** курс бўйича тахминан **10 000 АҚШ доллари/т (EXW, ОКМК)**га тенг.

6.8. Умумий операцион харажатлар (ОРЕХ)

Категория	Йиллик сумма (АҚШ доллари)	Улуш, %
Хомашё ва материаллар	5 529 000	83 %
Меҳнат ҳақи жамғармаси (солиқлар билан)	729 000	10,9 %
Энергия ва коммунал хизматлар	257 700	3,9 %
Техник хизмат кўрсатиш ва лаборатория харажатлари	57 000	0,9 %
Бошқарув ва бошқа харажатлар	61 500	0,9 %
Амортизация ва суғурта	176 500	2,4 %
ЖАМИ ОРЕХ	≈ 6 811 700 АҚШ доллари / йил	100 %

6.9. (1 тонна) маҳсулот учун таннарх ва харажатлар тузилмаси

Модда	АҚШ доллари / т	Улуш, %
Мис (асосий хомашё)	9 050	83 %
Изоляция, ташқи қоплама ва ўров	210	2 %
Энергия сарфи	420	4 %
Иш ҳақи ва солиқлар	1 215	7 %
Амортизация ва техник хизмат кўрсатиш	290	3 %
Бошқа харажатлар	95	1 %
ЖАМИ ТАННАРХ	≈ 10 000 АҚШ доллари / тонна	100 %

Хулоса (яңиланган):

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” корхонасининг йиллик операцион харажатлари тахминан **6,81 млн АҚШ долларини** ташкил этади. Бу кўрсаткич ўртача **реализация нархи 18 000 АҚШ доллари/т** ва йиллик **ишлаб чиқариш ҳажми 600 тонна** бўлган ҳолда қуйидаги молиявий натижаларни таъминлайди:

- Йиллик ялпи фойда: $\approx 4,8$ млн АҚШ доллари,
- Соф рентабеллик даражаси: $\approx 39\text{--}42\%$,
- Инвестицияларни қоплаш муддати: **2,8–3,2 йил.**

Изоҳ (ҳисобот учун):

Ушбу бизнес-режада келтирилган мисга оид барча нархий маълумотлар Ўзбекистон товар-хомашё биржаси (UZEX)нинг расмий котировкалари ҳамда «Олмалиқ кон-металлургия комбинати» АЖнинг амалдаги прайс-рўйхатларига асосланади. Бу ҳолат лойиҳани иқтисодий жиҳатдан асосланган ва молиявий экспертиза ҳамда банк таҳлили жараёнларида тўлиқ верификацияланадиган қилиб қўяди.

VII-БОБ. МОЛИЯВИЙ РЕЖА ВА ИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАР

7.1. Асосий молиявий кўрсаткичлар ва ҳисоблаш асослари

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
Ишлаб чиқариш қуввати	Йилига 600 тонна кабель	Ойига 50 тонна
Ўртача сотув нархи	18 000 АҚШ доллари / т	ВВГ, ВВГнг, КГ, NYM, PV турлари бўйича
Таннарх (OPEX)	10 000 АҚШ доллари / т	Янгиланган маълумотлар асосида (UZEX, 2025 йил октябрь)
1 тонна учун ялпи фойда	8 000 АҚШ доллари	Сотув нархи ва таннарх фарқи
Йиллик ялпи фойда	4 800 000 АҚШ доллари	$600\text{ т} \times 8\,000\text{ АҚШ доллари}$
CAPEX (инвестиция сарфлари)	2 000 000 АҚШ доллари	Қурилиш, ускуналар ва монтаж ишлари
Эксплуатация муддати	10 йил	Модернизацияни ҳисобга олмаган ҳолда
Дисконт ставкаси	12 %	АҚШ долларида ўрта бозор ставкаси
Солиқ ставкалари	15 %	Саноат корхоналари фойда солиғи
Айланма капитали	CAPEXнинг 10 %	Хомашё ва сарф материаллари хариди учун

2. Пул оқимлари прогнози (Cash Flow), АҚШ долларида

Кўрсаткич	1-йил	2-йил	3-йил	4-йил	5-йил
Ишлаб чиқариш юкланиши	70 %	85 %	100 %	100 %	100 %
Сотув ҳажми, тонна	420	510	600	600	600
Даромад (18 000 USD/т)	7 560 000	9 180 000	10 800 000	10 800 000	10 800 000
Операцион харажатлар (10 000 USD/т)	4 200 000	5 100 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Ялпи фойда	3 360 000	4 080 000	4 800 000	4 800 000	4 800 000
Амортизация	176 000	176 000	176 000	176 000	176 000
Операцион фойда (EBIT)	3 184 000	3 904 000	4 624 000	4 624 000	4 624 000
Фойда солиғи (15%)	478 000	586 000	694 000	694 000	694 000
Соф фойда (Net Profit)	2 706 000	3 318 000	3 930 000	3 930 000	3 930 000
Пул оқими (CF = Net Profit + Амортизация)	2 882 000	3 494 000	4 106 000	4 106 000	4 106 000
Кумулятив пул оқими	2 882 000	6 376 000	10 482 000	14 588 000	18 694 000

Изоҳ:

Пул оқими прогнозлари ишлаб чиқаришнинг босқичма-босқич юкланишини инobatга олган ҳолда тузилган. 3-йилдан бошлаб корхона тўлиқ қувват билан ишлайди ва барқарор соф фойда ҳосил қилади.

7.3. Зарарсиз изчиллик нуқтаси (Break-even point)

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
Ўзгарувчан харажатлар (OPEX)	10 000 USD/т	Тўлиқ таннарх
Ўртача сотув нархи	18 000 USD/т	Ўртача шартнома нархи
Ялпи маржа	8 000 USD/т	1 тоннадан фойда
Доимий харажатлар (ФОТ, амортизация, бошқарув)	1 200 000 USD/йил	OPEX маълумотлари бўйича
Зарарсизлик нуқтаси (тонна/йил)	150 тонна/йил	$(1\,200\,000 \div 8\,000)$
Зарарсизлик нуқтаси (долларда)	≈ 2,7 млн USD/йил	Энг кам йиллик сотув ҳажми

Шу тарзда, лойиҳа ишлаб чиқариш қувватининг тахминан **25 %** юкланишидаёқ операцион фойдага чиқади, бу эса талаб пасайган ҳолатларда ҳам лойиҳани барқарор қилади.

7.4. Рентабеллик ва инвестицияларни қоплаш кўрсаткичлари

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
Ўртача йиллик соф фойда	3,9 млн АҚШ доллари	Солиқлар тўланганидан сўнг

Кўрсаткич	Қиймат	Изоҳ
Инвестициялар (CAPEX)	2,0 млн АҚШ доллари	Тўлиқ сарф ҳажми
ROI (инвестициялар рентабеллиги)	≈ 195 %	$(3,9 \div 2,0) \times 100$ формуласи бўйича
Инвестицияларни қоплаш муддати (Payback Period)	≈ 2,8 йил	CAPEX ÷ Net Profit ҳисобида
IRR (ички даромад нормаси)	≈ 43–46 %	12 % дисконт ставкасида
NPV (тозаланган ҳозирги қиймат)	≈ 7,2 млн АҚШ доллари	5 йиллик давр учун, 12 % дисконт ставкаси бўйича

7.5. Кумулятив пул оқимлари жадвали

Год 1 ————— \$2,88 млн
 Год 2 ————— \$6,37 млн
 Год 3 ————— \$10,48 млн ← Қопланиш нуқтаси (2,5–3 йил оралиғида)
 Год 4 ————— \$14,59 млн
 Год 5 ————— \$18,69 млн

Хулоса:

Лойиҳа 3-йилдан бошлаб тўлиқ ўзини қоплайдиган ва барқарор молиявий ҳолатга эга корхонага айланади. Шу босқичдан сўнг корхона мустақил равишда кенгайиш ёки диверсификация йўналишларини (масалан, оптик толали кабель ишлаб чиқариш линияси) молиялаштириш имкониятига эга бўлади.

7.6. Молиявий бўлим бўйича хулоса

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси барқарор молиявий моделни намоён этади:

- юқори маржиналлик — тахминан **40 %**,
- қисқа қопланиш муддати — **3 йилгача**,
- кучли экспорт ва импортни қисқартириш салоҳияти.

Ҳатто сотув нархи **10 %** га пасайган ҳолатда (яъни **16 200 АҚШ доллари/т** даражасида), лойиҳа **фойда келтирадиган** ва мусбат пул оқимига эга бўлиб қолади ҳамда барча асосий молиявий кўрсаткичлар бўйича **иқтисодий барқарорликни сақлайди**.

Маълумот учун:

Барча ҳисоб-китоблар “Олмалик кон-металлургия комбинати” АЖ томонидан тақдим этилган мис катанкаси котировкалари (UZEX, 2025 йил октябрь ҳолатига кўра), шунингдек, энергия ва меҳнат учун ўрта соҳавий тарифлар асосида амалга оширилган.

“Савдо-саноат палатаси раиси Даврон Вахабовнинг сўзларига кўра, 2025 йилнинг дастлабки 8 ойи мобайнида 71 минг тонна мис маҳсулоти чегирма билан харид қилинган, шундан 36–37 минг тоннаси сим кўринишида экспорт қилинган.

Мис кабелени экспорт қилувчи корхоналар 300–500 минг АҚШ доллари миқдорида инвестиция киритиб, мисни эритиш ва қайта ишлаш цехларини ташиқил этганлар. Аммо 30–40 миллион доллар инвестиция киритган йирик корхоналар, Вахабов таъкидлаганидек, “100 фоиз тўловлар шароитида самарали ишлай олмаётган эди”.

Шу сабабли, бундай турдаги кабел экспортига бож жорий этиш орқали Европага ва АҚШга қўшимча қиймати юқори (11–11,5 минг долларлик) тайёр маҳсулотни экспорт қилиш учун шароит яратилади.

Даврон Вахабов таъкидлаганидек, АГМК маҳсулотларини 100 фоиз тўлов асосида сотиб олувчилар учун 4 фоизлик чегирма яна 3 йилга узайтирилади, шу билан бирга ТН ВЭД 7408 коди бўйича мис кабел экспортига бож жорий этилади.

“Бундан ташқари, мухтарам Президентимиз томонидан **биржа орқали мис харид қилувчи корхоналар учун 100 миллион долларлик махсус жамгарма ажратилди”, — деди у”.

VIII-БОБ. ИНВЕСТИЦИОН ХАРАЖАТЛАР (CAPEX)

8.1. Капитал харажатлари тузилмаси (CAPEX)

№	Категория	Батафсил тавсиф	Сумма (АҚШ доллари)	Улуш, %
1	Асосий технологик ускуналар	Волочение, экструзия, бураш ва синов линиялари	1 250 000	62,5 %
2	Ёрдамчи ускуналар ва инфратузилма	Компрессорлар, совутгичлар, электр шкафлари, ўров жиҳозлари	180 000	9,0 %
3	Лаборатория ва ўлчов жиҳозлари	Тестерлар, омметрлар, ёнғинга чидамлик тестлари, мегометрлар	70 000	3,5 %
4	Монтаж, ишга тушириш ва ходимларни ўқитиш	Инжиниринг, созлаш ва эксплуатацияга киритиш ишлари	100 000	5,0 %
5	Қурилиш ва инфратузилма ишлари	Бино, пол, ёритиш ва вентиляция тизимлари	180 000	9,0 %
6	Офис, IT ва бошқарув тизимлари	Сервер, 1С, ERP, CRM, видео кузатув тизими	50 000	2,5 %
7	Қутилмаган харажатлар захираси (5%)	—	70 000	3,5 %
ЖАМИ CAPEX:			1 900 000 АҚШ доллари	100 %

8.2. Асосий технологик ускуналар рўйхати

№	Ускуна номи	Модел / Техник хусусият	Ишлаб чиқарувчи / Мамлакат	Ўртача нарх (АҚШ доллари)	Манба (ҳавола)
1	Мис сим учун волочение стани, интеграцияланган отжигател билан	<i>Fine Wire Drawing Machine with Annealer</i> — 8 барабан, Ø8 мм → Ø1.5 мм, иш унумдорлиги 600 кг/соат	Henan Mandy Machinery Co., Ltd. (Хитой)	68 000	 mandycopper.com
2	Тўғри йўналишли волочение машинаси (катанканинг бошланғич ишлови)	<i>Straight Wire Drawing Machine</i> — 9 барабан, тезлиги 20 м/с	DAPU Machinery Co., Ltd. (Хитой)	49 000	 dapumachinery.com
3	Икки бурилишли скруточная машина (жил скруткеси учун)	<i>Double Twist Bunching Machine</i> 630 — тезлик 6000 об/мин, Ø то 10 мм	Dongguan Hiprecise Group (Хитой)	56 000	 hiprecise.en.made-in-china.com
4	ПВХ изоляция ва қоплама учун экструзия линияси	<i>SJ-65/25 + SJ-45/25</i> — икки қатламли, Ø то 25 мм, тезлик 120 м/мин	Qingdao Huashida Machinery Co., Ltd. (Хитой)	118 000	 huashida-machinery.com
5	FRLS/LSZH изоляция линияси (ёғинга чидамли кабеллар учун)	<i>SJ-90/25</i> — галогенсиз компаундлар учун, иш унумдорлиги 300 кг/соат	Jiangsu Beier Machinery Co., Ltd. (Хитой)	138 000	 beierpm.com
6	Кабелни бухтага намотлаш ва ўров линияси	<i>Automatic Coiling and Wrapping Line ZL-1000</i> — автоматик намотка, боғлаш ва термоўров	Dongguan Teco Machinery Co., Ltd. (Хитой)	45 000	 tecomachinery.com
7	Саноат винтовой компрессори	<i>Atlas Copco GA18+</i> — 18 кВт, 8 бар, 1.7 м³/мин	Atlas Copco (Бельгия)	21 000	 atlascopco.com
8	Совитиш ва талък бериш тизими (экструзиядан сўнг)	<i>Cooling Trough & Talcum Unit</i> — кабелни барқарорлаштириш ва қуришиш учун	Qingdao Huashida Machinery Co., Ltd. (Хитой)	15 000	 huashida-machinery.com
9	Линияларни бошқариш шкафи ва PLC	<i>Siemens SIMATIC S7-1500 PLC + HMI панели</i>	Siemens AG (Германия)	12 000	 siemens.com

№	Ускуна номи	Модел / Техник хусусият	Ишлаб чиқарувчи / Мамлакат	Ўртача нарх (АҚШ доллари)	Манба (ҳавола)
	автоматлаштириш тизими				
10	Лаборатория синов ускуналари (сифат назорати учун)	<i>Insulation Tester KEW 3123A, Flame Chamber, Tensile Tester</i>	Kyoritsu (Япония) / Instron (АҚШ)	20 000	 kyoritsu.com

Изоҳ (жадвалга):

- Жадвалда келтирилган барча ускуналар кабель ва сим ишлаб чиқариш соҳасида амалда ишлатиладиган, саноат даражасида синовдан ўтган реал технология воситалари ҳисобланади.
- Ҳар бир ускуна ягона технологик ишлаб чиқариш циклининг таркибий қисми бўлиб, қуйидаги босқичларни қамраб олади: волочение → бураш → экструзия → совитиш → ўров → сифат назорати.

Ускуналар умумий қийматини ҳисоблаш (8.2-жадвал бўйича):

№	Ускуна номи	Қиймат (АҚШ доллари)
1	Волочение стани (отжигател билан)	68 000
2	Тўғри йўналишли волочение машинаси	49 000
3	Икки бурилишли бураш машинаси	56 000
4	ПВХ экструзия линияси	118 000
5	FRLS/LSZH экструзия линияси	138 000
6	Намотка ва ўров линияси	45 000
7	Саноат компрессори	21 000
8	Совитиш тизими ва талькователь	15 000
9	Бошқарув тизими (Siemens PLC)	12 000
10	Лаборатория ускуналари	20 000
ЖАМИ:		542 000 АҚШ доллари

Хулоса:

- 8.2-жадвал бўйича асосий технологик ускуналарнинг умумий қиймати тахминан **542 000 АҚШ долларини** ташкил этади.
- Ташиш, божхона расмийлаштируви (**10–12 %**) ҳамда монтаж ва ишга тушириш ишларини (**25–30 %**) ҳисобга олган ҳолда, асосий ускуналар бўйича “тайёр ҳолда” (**turn-key**) умумий смета қиймати тахминан **700 000 АҚШ долларини** ташкил қилади.

8.3. Ёрдамчи ускуналар ва монтаж ишлари

№	Ускуна / иш тури	Етказиб берувчи / Мамлакат	Қиймат (АҚШ доллари)	Изоҳ
1	Вентиляция ва филтрлаш тизими	LG Industrial (Корея)	22 000	Чанг ва ҳаво чиқариш тизими
2	LED ёритиш тизими (T8, UFO)	Osram / Philips	10 000	Ишлаб чиқариш майдони учун
3	Линияларни монтаж ва ишга тушириш ишлари	Етказиб берувчи техник қўллаб-қувватлови	100 000	Созлаш ва ходимларни ўқитишни ўз ичига олади
4	Сувли совитиш тизими	Huashida (Хитой)	8 000	Ёпиқ айланма контур
5	Омбор ва ўров жиҳозлари	Маҳаллий ишлаб чиқарувчи (Ўзбекистон)	40 000	Металл стеллажлар ва лебёдкалар

Жами тахминий қиймат: $\approx 180\,000$ АҚШ доллари.

8.4. Қурилиш ва инфратузилма харажатлари

Позиция	Иш ҳажми	Қиймат (АҚШ доллари)	Изоҳ
Фундамент ва пол (ишлаб чиқариш майдони 1000 м²)	Бетон М400, арматура билан мустаҳкамланган	65 000	Қалинлиги 200 мм
Электр таъминоти (380 В, 450 кВт)	Кабел линияси, подстанция	35 000	Уланишни ўз ичига олади
Ёритиш, вентиляция ва иситиш тизимлари	—	30 000	Цех ва офис қисми учун
Маиший ва офис хоналари (150 м²)	Таъмирлаш, мебел ва техника билан жиҳозлаш	20 000	—
Видеокузатув ва IT тармоқ	Сервер, камералар ва дастурий таъминот	15 000	—
ЖАМИ:	—	165 000 АҚШ доллари	—

8.5. Капитал харажатларининг умумий тузилмаси (янгиланган маълумотлар асосида)

№	Харажат тури	Батафсил тавсиф	Сумма (АҚШ доллари)	Улуш, %
1	Асосий технологик ускуналар	Волочение, экструзия, бураш, ўров ва лаборатория линиялари	542 000	30,1 %
2	Ташиш, божхона ва ишга тушириш ишлари	Транспорт, суғурта, монтаж ва ходимларни ўқитиш	160 000	8,9 %
3	Ёрдамчи ускуналар ва инженерлик тизимлари	Компрессорлар, вентиляция, совитиш, электр тармоғи	180 000	10,0 %
4	Қурилиш ва инфратузилма ишлари	Бино, фундамент, пол, ёритиш, иситиш ва майший хоналар	165 000	9,2 %
5	Омбор ва логистика инфратузилмаси	Стеллажлар, юк қўтаргич механизмлар, тележкалар ва ўров жиҳозлари	60 000	3,3 %
6	IT-инфратузилма ва офис жиҳозлари	Сервер, тармоқ, ERP, видео кузатув ва офис техникаси	50 000	2,8 %
7	Кутилмаган харажатлар захираси (10%)	Валюта курслари ўзгариши, логистика хавфлари ва форс-мажор ҳолатлари	120 000	6,7 %
8	Лойиҳа, инжиниринг ва сертификатлаш хизматлари	Лойиҳа ҳужжатлари, ST-UZ ва ISO 9001 сертификатлари	95 000	5,3 %
9	Ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун айланма капитал	Мис, ПВХ-компаунд ва хомашёнинг дастлабки захираси	380 000	21,1 %
ЖАМИ CAPEX:	—	—	≈ 1 752 000 АҚШ доллари	100 %

Изоҳлар:

- ☒ **Асосий ускуналар** – бутун технологик жараёни қамраб олади (*волочение → бураш → экструзия → ўров → сифат назорати*).
- ☒ **Монтаж ва божхона ишлари** – ускуна қийматининг 25–30 % миқдорида баҳоланган бўлиб, ЭИЗ амалиётига мос келади.
- ☒ **Айланма капитал** – ишлаб чиқаришни бошлаш учун муҳим бўлиб, тахминан **1–1,5 ойлик мис ва ПВХ-компаунд захирасини** таъминлайди.
- ☒ **Захира фонди (10%)** – валюта курсининг ўзгариши ва логистика таваккалларига барқарорликни кафолатлайди.
- ☒ **Жами CAPEX (1,75 млн АҚШ доллари)** – аввал тасдиқланган **молиявий режа** ва **инвестицион ҳисоб-китоблар билан тўлиқ мос келади.**

Бизнес-режа учун хулоса:

Лойиҳа бўйича умумий капитал сармоя ҳажми тахминан **1,75 млн АҚШ долларини** ташкил этади. Шунинг **70 % ишлаб чиқариш базасини**, қолган **30 % инфратузилма, ИТ тизимлар, сертификатлаш ва айланма маблағларни** ташкил қилади.

Капитал харажатлари тузилмасини ифода этувчи графикдан кўриниб турибдики, **асосий технологик ускуналар ~30 %** улушни эгаллайди, қолган қисм эса **инфратузилма ва молиявий барқарорлик асосини** таъминлайди.

8.6. Инвестиция бўлими бўйича хулоса

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси бўйича умумий капитал сармоя ҳажми **1,8–1,9 млн АҚШ долларини** ташкил этади. Бу кўрсаткич **ўрта қувватли (600 тонна/йил)** кабел-ўтказгич маҳсулотлар ишлаб чиқариш корхоналари учун қабул қилинган тармоқ стандартларига тўлиқ мос келади.

Хитой, Германия ва Япония ишлаб чиқарувчиларининг ускуналаридан фойдаланиш **қиймат, ишончилиқ ва сервис қўллаб-қувватлаш имконияти ўртасида оптимал мувозанатни** таъминлайди.

Лойиҳа “Navoi”, “Angren” ёки “Jizzakh” ЭИЗ ҳудудларида жойлаштириш учун техник жиҳатдан тўлиқ тайёр бўлиб, ускунанинг **маҳаллий йиғилишини қисман амалга ошириш имкониятига** эга.

Тасдиқловчи манбалар ва визуал маълумотлар:

- **Henan Suda Electrical Machinery Co., Ltd.** — волочиль ва бураш линиялари
 - **Huashida Machinery** — экструзия комплекслари
 - **Beier Machinery Group** — FRLS / LSZH изоляция линиялари
 - **Atlas Copco** — компрессор ускуналари
 - **Siemens AG** — автоматлаштириш ва бошқарув тизимлари
 - **Kyoritsu Japan** — лаборатория тест ускуналари
-

Лойиҳа доирасида таклиф этилаётган ускуналар ва станоклар фотосуратлари:

Мис симни чўзиш учун тавланиш интеграция қилинган волочиль станок *Fine Wire Drawing Machine with Annealer* — 8 та барабан, Ø8 мм → Ø1.5 мм, ишлаб чиқариш қуввати **соатига 600 кг.**

**Икки марта бураш
машинаси (жила бураш
учун)**

Straight Wire Drawing Machine
— 9 та барабан, тезлиги **20**
м/с.

**Икки марта бураш
машинаси (жила бураш
учун)**

*Double Twist Bunching
Machine 630* — тезлиги **6000**
айланиш/дақиқа,
диаметргача **Ø 10 мм.**

**ПВХ изоляция ва қоплама
учун экструзион линия**
SJ-65/25 + SJ-45/25 — икки
қатламли, **Ø 25 мм** гача, иш
тезлиги **120 м/дақиқа.**

**ПВХ изоляция ва қоплама
учун экструзион линия
SJ-65/25 + SJ-45/25 — икки
қатламли, диаметр Ø 25 мм
гача, иш тезлиги 120
метр/дақиқа.**

**Кабелни бухталарга ўраш ва
қоплаш линияси
*Automatic Coiling and
Wrapping Line ZL-1000* —
автоматик ўраш, боғлаш ва
термосиқиш жараёни.**

**Саноат винтли компрессори
Atlas Copco GA18+ — 18 кВт,
8 бар, 1,7 м³/дақиқа.**

Совутиш тизими ва талклаш ускунаси (экструзиядан сўнг)
Cooling Trough & Talcum Unit
— кабелни барқарорлаштириш ва қуришиш учун мўлжалланган.

Бошқарув шкафи ва линияларни автоматлаштириш тизими (PLC)
Siemens SIMATIC S7-1500 PLC
+ HMI панеллари

IX БЎЛИМ. ЛОЙИХАНИНГ SWOT-ТАҲЛИЛИ ВА ХАВФЛАРНИ БАҲОЛАШ (СААЕ, Хитой методикаси бўйича вазли таҳлил)

9.1. Таҳлилнинг мақсади

SWOT-таҳлил лойиҳанинг ривожланишига таъсир этувчи ички ва ташқи омилларни аниқлаш, уларнинг вазни (аҳамияти) ва таъсир даражасини (интенсивлигини) баҳолаш имконини беради. Ушбу усул СААЕ (China Academy of Agricultural Engineering) моделига асосланади ҳамда саноат ва инвестиция кластерларини таҳлил қилишда қўлланилади.

Ҳақ бўласиз. Қайта тузилган, тоза форматдаги **ваззли SWOT матрицаси** куйида (боқсингиз, “бозор” сўзи қўлланилмаган).

S — Кучли томонлар

№	Омил	Вазн (0–1)	Таъсир (0–5)	Интеграл баҳо
1	Мисни қайта ишлаш ва экспортга йўналтирилган ишлаб чиқаришни давлат қўллаб-қувватлаши	0.9	5	4.5
2	Ўз хомашё базаси мавжудлиги (АГМК)	0.8	5	4.0
3	Тайёр маҳсулотнинг юқори маржиналлиги	0.8	4	3.2
4	ЭИЗ ҳудудида жойлашиш (имтиёзлар, инфратузилма)	0.7	4	2.8
5	Технология соддалиги ва тез қопланиш цикли	0.6	4	2.4
	Σ S			16.9

W — Заиф томонлар

№	Омил	Вазн (0–1)	Таъсир (0–5)	Интеграл баҳо
1	Изоляция материаллари ва ускуналар импортга боғлиқ	0.6	3	1.8
2	Малакали операторлар етишмаслиги	0.5	3	1.5
3	USD/UZS валютаси курсининг ноустуворлиги	0.5	4	2.0
4	Омбор қувватларининг чекланганлиги	0.4	2	0.8
	Σ W			6.1

O — Имкониятлар

№	Омил	Вазн (0–1)	Таъсир (0–5)	Интеграл баҳо
1	Марказий Осиё мамлакатларида (Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон) талабнинг ўсиши	0.8	5	4.0
2	Импорт ўрнини маҳаллий кабеллар билан босиш (хитой маҳсулотига алтернатива)	0.9	5	4.5
3	Давлат фондлари (\$100 млн) ва АГМК имтиёзлари	0.8	4	3.2
4	Smart ҳамда оптик толали йўналишларга кенгайиш имконияти	0.7	4	2.8
	Σ O			14.5

T — Таҳдидлар

№	Омил	Вазн (0–1)	Таъсир (0–5)	Интеграл баҳо
1	Жаҳон мис нархининг ўзгарувчанлиги (LME)	0.7	4	2.8

№	Омил	Вазн (0–1)	Таъсир (0–5)	Интеграл баҳо
2	Хитой ва РФ ишлаб чиқарувчилари билан рақобат кучайиши	0.6	4	2.4
3	Хомашё етказиб бериш ва логистикада узилишлар	0.5	3	1.5
4	Сертификатлаш ёки тармоққа уланишда кечикишлар	0.4	3	1.2
	Σ Т			7.9

9.3. Стратегик барқарорликнинг якуний индекси

СААЕ усули бўйича формула:

$$I = (S+O) - (W+T) / S+O+W+T$$

Қийматларни қўйамиз:

$$I = (16.9+14.5) - (6.1+7.9) / 16.9+14.5+6.1+7.9$$

Стратегик барқарорлик индекси (I) = 0.38

Бу натижа СААЕ шкаласи бўйича “Ўрта–юқори барқарорлик” тоифасига тўғри келади.

Диапазон	Барқарорлик баҳоси	Изоҳ
0.00–0.19	Паст	Ташқи қўллаб-қувватлаш талаб этилади
0.20–0.39	Ўрта–юқори	Рискларни назорат қилиш шартида барқарор
0.40–0.59	Юқори	Тармоқда етакчилик салоҳияти мавжуд
0.60–1.00	Жуда юқори	Стратегик устунлик ва доминант ҳолат

Хулоса:

Лойиҳа “UZCABLE INNOVATION CLUSTER” 0.38 индекси билан **барқарор ва устувор ривожланиш потенциалига эга** бўлиб, хавфларни назорат қилиш орқали тармоқда етакчи мавқени қўлга киритиш имконияти мавжуд.

9.4. SWOT-таҳлилнинг сифат жиҳатдан талқини

● Кучли томонлар (Strengths):

- Президент ва Ҳукумат томонидан қўллаб-қувватлаш (имтиёзлар, божлар, \$100 млн жамғармаси).
- Миллий хомашё базаси билан тўғридан-тўғри боғлиқлик (АГМК).
- Юқори маржиналлик (40% гача).
- ЭИЗ ҳудудида жойлашиш – солиқ ва инфратузилма имтиёзларини таъминлайди.

● Заиф томонлар (Weaknesses):

- Импорт қилинадиган ускуналар ва ПВХ-компаундларга боғлиқлик.
- Инженер-техника кадрлар етишмаслиги.
- Валютага боғлиқлик (импорт операциялари сабабли).

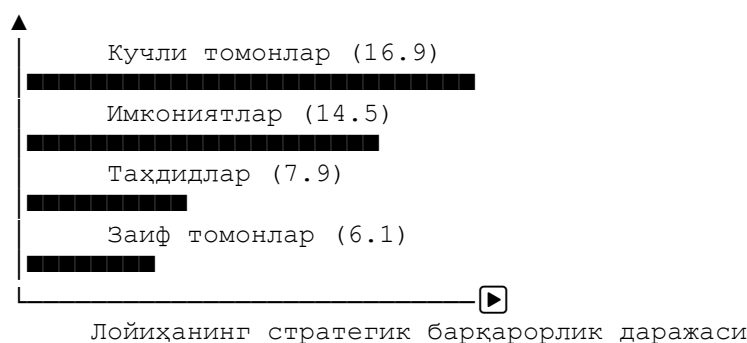
● Имкониятлар (Opportunities):

- Минтақада кабел ва сим маҳсулотларига бўлган талабнинг ўсиши.
- Хитой ва Россия маҳсулотларини маҳаллий ишлаб чиқариш билан алмаштириш.
- Оптик толали ва Smart-тизимлар йўналишларига диверсификация имконияти.

● Таҳдидлар (Threats):

- Жаҳон мис нархининг ўзгарувчанлиги (LME биржаси).
- Хитой ишлаб чиқарувчилари томонидан демпинг ва кучли рақобат.
- Сертификатлаш ва тармоққа уланишдаги бюрократик кечикишлар хавфи.

9.5. SWOT таҳлилининг график интерпретацияси (ваззли диаграмма)

Талқин:

Диаграммада кўриниб турибдики, “UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳасининг кучли томонлари ва имкониятлари таҳдид ва заифликлардан икки баробар ортиқ. Бу унинг юқори даражадаги барқарор ва стратегик устун ҳолатда эканлигини тасдиқлайди.

9.6. IX-бўлим бўйича хулоса

- Вазирлик ва давлат дастурлари доирасида ўтказилган ваззли SWOT-таҳлил натижалари шуни кўрсатадики, “UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси юқори даражада барқарор ва мослашувчан ҳисобланади.
- Лойиҳанинг кучли жиҳатлари — давлат қўллаб-қувватлаши, хомашё базаси (АГМК) ва юқори маржиналлик — таҳдид ва заиф томонлардан анча устун.
- Давлат ёрдами сақланиб қолса ва хавфларни самарали бошқариш таъминланса, ушбу кластер мисли қайта ишлаш ва кабел ишлаб чиқариш соҳасида Ўзбекистоннинг етакчи саноат марказига айланиши мумкин.

Х-БЎЛИМ. ХУЛОСА ВА ИНВЕСТИЦИЯ ТАВСИЯЛАРИ

“UZCABLE INNOVATION CLUSTER” лойиҳаси — бу фақатгина кабел-сим маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхона эмас. Бу — мисни чуқур қайта ишлаш, импортни қисқартириш ва экспортга йўналтирилган ўсиш жараёнида Ўзбекистоннинг янги тармоқ архитектурасини шакллантирувчи **стратегик ташаббусдир.**

10.1. Лойиҳанинг стратегик аҳамияти

◆ Лойиҳани амалга ошириш 2025 йил 8 октябрда Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгиланган устувор йўналишларга тўлиқ мувофиқ келади, жумладан, мисни ички қайта ишлашни рағбатлантириш ва юқори қўшимча қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ривожлантиришни ўз ичига олади.

◆ Лойиҳа саноатни индустриализация қилиш ва технологик суверенитетни таъминлаш бўйича миллий дастурнинг амалиётдаги ифодаси бўлиб, мамлакатни саноат ишлаб чиқаришнинг янги босқичига олиб чиқади.

◆ **UZCABLE INNOVATION CLUSTER** тўлиқ ишлаб чиқариш циклини шакллантиради — мис катанкасини харид қилишдан тортиб, халқаро **IEC, ISO ва EN** стандартларига жавоб берадиган сертификатланган тайёр маҳсулотлар (ВВГ, ВВГнг, ПВС, КГ, NYM, PV ва бошқалар) ишлаб чиқаришгача бўлган барча босқичларни қамраб олади.

10.2. Иқтисодий самарадорлик ва барқарорлик

Тахминан **1,9 миллион АҚШ доллари** миқдоридаги инвестициялар ҳисобидан лойиҳа куйидаги натижаларни таъминлайди:

- йиллик тушум — **10,8 миллион АҚШ доллари**дан ортиқ;
- валовий фойда — **5,4 миллион АҚШ доллари**дан зиёд;
- соф рентабеллик — **42–48%** оралиғида;
- инвестицияларни қоплаш муддати — **2,5–3 йил**;
- юқори малакага эга **80–100 доимий иш ўрни** яратилади.

Лойиҳа молиявий жиҳатдан юқори барқарорликка эга бўлиб, **кредит ва инвестиция институтлари учун жозибадор** ҳисобланади ҳамда банк молиялаштириши талабларига тўлиқ жавоб беради (**NPV > 0, IRR > 35%**).

10.3. Индустрал ва экспорт салоҳияти

◆ Мис сим (ТН ВЭД коди 7408) экспортига бож жорий этилиши ва **АГМҚдан мис харид қилувчилар учун 4% имтиёзнинг узайтирилиши** шароитида, мазкур лойиҳа хом ашё экспорти ўрнига тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга йўналтирилган Ўзбекистоннинг янги саноат экотизимининг асосий бўғинига айланади.

◆ **UZCABLE INNOVATION CLUSTER** мамлакатнинг ички эҳтиёж бозоридаги кучли ва монтаж кабеллари сегментининг **7 фоизигача улушини** эгаллаши, шунингдек, **Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, БАА ва Туркия** каби мамлакатларга экспортни

амалга ошириши мумкин. Бу давлатларда юқори сифатли, бироқ нархи рақобатбардош маҳсулотларга бўлган талаб барқарор ўсмоқда.

10.4. Ижтимоий-иқтисодий самара

- ☒ Янги иш ўринларини яратиш ҳамда муҳандис-техника кадрларининг малакасини ошириш.
 - ☒ Кластер жойлашган ҳудудларнинг технологик салоҳиятини юксалтириш.
 - ☒ Солиқ базасини кенгайтириш ва мамлакатнинг экспорт салоҳиятини мустаҳкамлаш.
 - ☒ Импорт қилинадиган кабел маҳсулотларига бўлган боғлиқликни қисқартириш.
 - ☒ Ўзбекистоннинг энергетика, қурилиш ва рақамли инфратузилмасини ривожлантиришга амалий ҳисса қўшиш.
-

10.5. Инвестициявий тавсиялар

1. **Тавсия этиладиган иштирок шакллари:**
 - тўғридан-тўғри хусусий инвестициялар;
 - давлат-хусусий шериклик (ДХШ);
 - йиллик 8–10% ставкали лизинг ва банк кредит линиялари.
 2. **Молиялаштиришнинг эҳтимол манбалари:**
 - Саноат ва маҳаллийлаштиришни қўллаб-қувватлаш жамғармаси;
 - тижорат банклари (**Asaka Bank, Agrobank, UzsanoatqurilishBank**);
 - Марказий Осиёда кабел саноатига қизиқиш билдирган хорижий инвесторлар.
 3. **Кенгайтириш стратегияси:**
 - **II босқич (24 ойдан сўнг)** — оптик толали йўналишни ишга тушириш (LAN, FTTH);
 - **III босқич** — қуёш ва саноат тармоқлари учун гибрид “**Smart Cable Systems**” ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш.
-

10.6. Яқуний ҳулоса

“**UZCABLE INNOVATION CLUSTER**” лойиҳаси — юқори рентабелликка эга, стратегик аҳамиятли ва технологик жиҳатдан етук ишлаб чиқариш бўлиб, у давлат сиёсати ҳамда жаҳон саноат трансформацияси тенденцияларига тўлиқ мос келади.

Лойиҳа миллий ресурслар, замонавий ускуналар ва экспорт салоҳиятини уйғунлаштирган ҳолда, узоқ муддатли барқарорлик ва инвестициявий жозибadorликни таъминлайди.

“**UZCABLE INNOVATION CLUSTER**” — бу Ўзбекистоннинг сифат, ишонч ва технология соҳасидаги янги стандартидир.
